

Orientalne književnosti

- Območje severne Afrike, Bližnjega in Daljnega vzhoda, srednja Azija
- Na njihov nastanek je vplivala religija, razvije se posvetna književnost
- Od 3000 pr.n.št. do 600 n.št.

Egipčanska književnost: Je najstarejša po nastanku. Poznali so pesmi, ki so bile posvečen božanstvu – Himne (Znana je delo Himna sončnemu božanstvu), delovne pesmi, razpoloženjske pesmi. Pisali so v hieroglifih

Starozidovska književnost: ohranjena je v Bibliji. Sveto pismo delimo na staro in novo zavezo. Stara zaveza je napisana v hebrejščini in delno arnejščini, nova pa v grščini. Prevod stare zaveze v Grščino se imenuje septuaginta. Prevod iz hebrejščine v latinski jezik pa se imenuje vulgata (Hieronim 4.st.n.št.). Mi smo prebrali priliko Izgubljeni sin, psalm št. 130/129 – Iz globočnine, visoko pesem ter zgodbe Svetega pisma

Babilonsko – asirska književnost: Bila je na območju Mezopotamije. Najpomembnejše delo je Ep o Gilgamešu, ki je najstarejši junaški ep. Nastal je na podlagi starih sumerskih pesmi

Arabska književnost: Sveta knjiga islama se imenuje Koran. Znano delo je tudi zbirka pravljic Tisoč in ena noč. Mi smo prebrali Zgodbo o grbavem pritlikavcu

Staroperzijska književnost: Njihova sveta knjiga Avesta

Indijska književnost: Znana po njihovih svetih knjigah – Vede. Znana je tudi po epih (Mohabharata, Ramajana). Pozanjo tudi dramo

Kitajska književnost: Najstarejša orientalska besedila segajo v 6.st., ki so bila na Kitajskem. Njihova sveta knjiga se imenuje Konfucijeve knjige. Znana je njihova lirika (izpoved žensk o njihovem položaju). Razvijejo tudi novelo, roman in pripovedništvo

Japonska književnost: Posebna pesniška oblika haiku

Sveto pismo,

Svetopisemske zgodbe

- Jezik v Svetem pismu: -stara zaveza: -hebrejščina
-arnejščina (delno)
- nova zaveza: -grščina
- Septuaginta – prevod stare zaveze v grščino
- Vulgata – prevod stare zaveze v latinščino

- V stari zavezi se pojavljajo 4 teme: -izvolitev (Abraham; ta izvolitev pomeni, da je bog dal obljubo in pričakoval izpolnitev
 - zaveza (Noe)
 - postava oziroma zakoni (temeljijo na 10 zapovedih; enoboštvo – judovstvo, skrb za revne, najrevnejše, ženske, sužnje (krščanstvo)
 - skupnost (povezana z bogom)
 - nezvestoba ljudstva (sicer si prizadevajo živeti v dobrem, vendar jim ne uspeva, zato Bog pošilja preroke.
-

Tisoč in ena noč,

Zgodba o grbavem pritlikavcu

- Tisoč in ena noč je zbirka pravljic, pripovedk, novel, anekdot, humoresk
- Okvirna pripoved o Šeherezadi, ki si s pripovedovanjem zgodb rešuje življenje
- Nastanek od 8.-16.st.

1. V katerem okolju se odvijajo zgodbe?
 - V mestu na Jutrovem, na Srednjem vzhodu
 2. V čem se te pravljice razlikujejo od pravljic, ki jih poznaš?
 - Te zgodbe so bolj napete, zapletene, v njih ne nastopajo pravljicična bitja, razen čudodelcev
 3. V čem se sanje odraslih razlikujejo od otroških sanj?
 - Otroci sanjajo o nedosegljivih stvareh
 4. Zakaj se je zgodba zdela sultanu pomembna, da jo je ukazal zapisati potomstvu v spomin in svarilo?
 - Zgodba se mu je zdela pomembna zato, ker je nepomemben človek imel štiri različne morilce in vsak je moril drugače (krojač, zdravnik, kuhar, kaptski trgovec) ter zato, ker na koncu oživi.
 5. Moje mnenje in razumevanje zgodbe.
 - zgodba se mi je zdela zanimiva, drugačna, prav nič podobna navadnim pravljica, razen njen konec. Jezik je razumljiv.
-

Psalm 130 (129) – Iz globočnine (Lirika)

- Knjiga psalmov
- Vrste psalmov: -zgodovinski
 - Davidov
 - kraljevski
 - psalm postave, modrosti, nedolžnosti
 - spokorni psalm

-Psalm Iz globočnine je spokorni psalm

1. Kdo je pesniški subjekt in koga ogovarja? Opišite odnos pesniškega subjekta do naslovnika in ga komentirajte.

-Pesniški subjekt je v psalmu nekdo, ki prosi Boga za pomoč. Boga tudi ogovarja, do njega ima spoštljiv odnos, ga tudi časti. Ta oseba, ki Gospoda ogovarja je Izraelec

2. Ugotovite, katero pesniško sredstvo poudarja ritmično oblikovanost pesmi in poiščite še druge figure: ogovor, nasprotje, retorično vprašanje, vzklik

-odgovorjeno spodaj

3. Razložite, kako razumete pomen besed: globočnina, beseda in Izrael

-globočnina: metafora ali preneseni pomen. Najbrž je z besedo globočnina mišljena človekova duša, lahko tudi neka nižina, ker je Bog toliko večji od človeka.

-beseda: metafora; mišljeno je na njegov nasvet, pomoč

-Izrael: metafora; ni mišljeno na državo, temveč na narod

Retorične figure:

-Vzklik: Izrael, pričakuj Gospoda!

-Ogovor: Iz globočnine kličem k tebi, o Gospod

-Nagovor: O gospod

-Metafora: Iz globočnine kličem k tebi

-Metonimija ali preimenovanje: Izrael – ni država, ampak ljudstvo

Gospod – Bog

Čakam na tvojo besedo – odgovor

Tvoja ušesa naj bodo pozorna – usliši me

-Ponavljjanje: o Gospod, Gospod

-Poosebitev: duša upa, čaka

-Paralelizem členov (isto stvar pove na več načinov): kličem k tebi, usliši moj glas...

-Retorično vprašanje: Gospod, kdo bo mogel obstati?

-Antiteza (nasprotje): Bog – dobrota, Izraelci – grešniki

-Okrasni pridevki: niso tipični

-Primerja: bolj kot stražarji na jutro

Tema: prošnja za rešitev

Motivi: -klic k Gospodu

-prošnja

-upanje, čakanje

Visoka pesem (zametek dramatike)

1. Povežite po dve prvini primerjav: lasje, škrlaten trak, vrat, kos granatnega jabolka, dojki, golobi, oči, gazelina dvojčka, zobje, čreda striženih ovc, ustni, čreda koz, sence, Davidov stolp. Povejte, s čim bi vi primerjali omenjene dele telesa in te primerjave utemeljite.

lasje – čreda koz

vrat – Davidov stolp

dojki – gazelina dvojčka

oči – golobi
zobje – čreda striženih ovc
ustni – škrlatni trak
sence – granatno jabolko

2. Slogovno označite prva in zadnja verza prvega odlomka ter povejte, kako razumete besedo madež.

-paralelizem, nasprotje, metafora (najprej pove svoj namen → potem madež – metafora – brez napake, ga utemeljuje, na koncu potrди)

3. Poiščite paralelizme in opišite njihov učinek

-kako lepa si, moja draga, kako lepa:
-vsa lepa si, moja draga, in madeža ni na tebi

-kot pečat na svoje srce,
Kot pečat na svoj laket

4. Katera od navedenih besednih zvez je metafora: zbor mladenk, Gospodov plamen?

Odgovor utemeljite in poiščite še druge metafore

-Gospodov plamen: del gospoda, prihajajo od gospoda
-pečat na svoje srce, pečat na svoj laket: za vedno
-njene strele so ognjene strele: zelo močne

5. Visoka pesem je hvalnica človeški erotični ljubezni. Presodite, kakšen pomen ima v Bibliji. Pri tem naj vam pomaga tale zapis o pesnitvi: Judovsko izročilo jo je razlagalo alegorično kot odnos med Jahvejem in Izraelci, krščansko izročilo srednjega veka pa kot mistično podobo odnosa med Kristusom in Cerkvijo. Sodobnejše krščansko pa jo vidi kot »od Boga hoteno zakonsko skupnost«. Povejte, katera od razlag se vam zdi ustrezna. Ali razumete pesnitev kako drugače? Utemeljite odgovor.

-kot od Boga utemeljeno zakonsko skupnost. Govori namreč o ljubezni in ljubezensko zvezo sklenemo z zakonom, kar se je seveda dogajalo tudi v preteklosti

7. Razpravljajte o pomenu verzov »zakaj močna kakor smrt je ljubezen, silna kakor podzemlje ljubezenska strast.

-če je ljubezen zares močna, jo je zelo težko, če ne celo nemogoče zrušiti. To velja v vseh (več ali manj) literarnih delih – v Visoški kroniki Agato zaradi velike ljubezni reši Jurij – zmaga ljubezen

-Visoko pesem so razlagali kot odnos med Izraelom in Bogom, Cerkvijo in kristusom, zakoncih.

Prilika o izgubljenem sinu

Sporočilo: Bog je oče. Veseli se vsakogar, ki krene s poti in se zopet vrne na pravo pot (sin je vernik). Usmerja nas na odnos med Bogom in verniki. Starejši brat je vsakdo, ki je temu nevoščljiv.

Slog: -mnogovezje: brž prinesite najboljše oblačilo, in ga oblecite, in dajte mu prstan na roko

in čevlje na noge

-nasprotje: med sinovoma – vsebinsko nasprotje

In bil je mrtev – in je oživel, zgubljen in najden (poudarja dve plati človeške narave; dobro in zlo)

-stalne besedne zveze v Bibliji: rekel je tudi, neki človek, šel je vase, ...

-metafora: šel je vase (poglobil se je)

1. Kako razumete sporočilo Jezusove pripovedi?

-glej sporočilo!

2. Zakaj je oče odpustil grešnemu sinu? Ali je pri tem pomemben vzrok, zaradi katerega je sin zapravil premoženje? Odgovor utemeljite

-odputil mu je zaradi tega, ker je bil vesel, da se je sin vrnil na prava pota. Sin je sicer res zapravil premoženje, a se je svoje napake zavedal.

3. V priliki antiteze niso le figure, ampak tudi nosilke celotnega sporočila. Poiščite jih in utemeljite trditev.

-Nosilke celotnega sporočila so antiteze zato, ker med celo zgodbo vlada nasprotje med bratoma – vsebinsko
